

O. LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ

Još nam je svima svježa uspomena s Trga sv. Petra 12. listopada prošle godine kada je u svečanoj službi Sveti Otac papa Ivan Pavao II. uvrstio u popis svetaca Katoličke Crkve našega zemljaka, Hrvata oca Leopolda Bogdana Mandića. U službenom činu postulacije tu je pred tisućama i tisućama vjernika Sveti Otac zamoljen da proglasi svetim oca Leopolda koji je tada nazvan: svjetlom Crkve, dikom Hrvatske i uresom kapucinskog reda.

Dostojno je da se na ovom velikom, najvećem skupu svećenstva iz Hrvatske i cijele naše zemlje, sjetimo toga događaja, da za nj zahvalimo Bogu i da još jednom razmislimo što nam tim darom Božja Providnost hoće posvijestiti.

Mislim da je dobro da si najprije dozovemo u pamet temeljne podatke iz života našega sveca. Rodio se 12. svibnja 1866. u Herceg-Novom, u gradiću u Boki Kotorskoj. Roditelji su mu se zvali Antun Mandić i Dragica rođ. Carević. Otac mu potječe iz stare plemićke obitelji Mandića iz Bosne. Mandići su se najprije doselili u Poljičku republiku kod Splita, selo Zakučac, a odanle u Herceg-Novu. Naš Bogdan je dvanaesto dijete svojih roditelja. Na krštenju je dobio ime Bogdan Ivan.

Sa 16 godina ušao je u sjemenište Venecijanske kapucinske provincije u Udinama, pod koju je potpadao samostančić u Herceg-Novom. Prve je zavjete položio zamalo pred sto godina, 4. svibnja 1884. Teologiju je studirao u Veneciji, gdje je zaređen 20. rujna 1890.

U našim je krajevima proveo prvih 16 godina života, kao dijete, dječak i mladić, a poslije samo u nekoliko kratkih navrata. Godine 1899. bio je nekoliko mjeseci u Zadru, oko godinu dana boravio je u Kopru (1905–1906) i samo nekoliko dana god. 1923. u Rijeci, odakle su ga poglavari vrlo brzo morali vratiti u Padovu zbog navale tolikih molitelja, Leopoldovih pokornika.

Uza sve to, on je uistinu naš svetac, ne samo podrijetlom nego i željom. Ti su kratki dolasci budili u njemu uvijek žive nade da će se konačno moći posvetiti svećeničkoj službi svojim ljudima. Jednom je svojem prijatelju kazao: „Zasad nema ni govora da bih mogao pobjeći iz Padove. Žele da budem ovdje, ali u stvari ja sam kao ptičica u kletki: moje je srce uvijek s one strane mora.”

Što nam, dakle, poručuju lik i osoba ovoga našega čovjeka, našega sveca oca Leopolda Bogdana Mandića? Dakako, pokušat ćemo označiti samo ovu ili onu poruku.

I.

Možda bi nam prva poruka mogla biti poruka ohrabrenja u našem svagdašnjem svećeničkom osobnom uzdizanju i zdušnom pastirskom sluzenju.

Dok osjećamo sav teret svoje nesavršenosti, sav nerazmjer između naše uzvišene službe i naše ljudske slabosti, dok imamo iskustvo, toliko puta, slabe uspješnosti ili bezuspješnosti svojega svećeničkoga posla, vrijedi zastati pred patuljastim likom ovoga svetog kapucina kojega je milost Božja načinila orijašem duha.

U životu oca Leopolda ponovno se i ponovno obistinjuje riječ Božja sv. Pavlu: „Dosta ti je moja milost, jer se snaga u slabosti usavršuje”, tako te je Pavao mogao reći: „Kada sam slab, onda sam jak” (2 Kor 12,9–10).

Tako razmišlja prigodom beatifikacije oca Leopolda kapucinski general p. Rywalski. Dosta je, veli, pogledati fotografiju oca Leopolda. Niski stas, 135 centimetara, slabašno tijelo i suhe ruke kao da se gube u njegovu grubom odijelu. Uvijek naslonjen na štap, zbog zglobobolje koja je deformirala njegove krhke noge i ruke. Nespretan u govoru, tako da ga je bilo teško razumjeti.

Imao je, dakle, primjećuje njegov general, sve preduvjete da postane iskompleksiran čovjek, pun osjećaja manje vrijednosti. I možemo naslućivati uz cijenu kolikih je poniženja i duhovnih pobjeda dospio do istinske i u Bogu smirene kršćanske poniznosti, ali u isto vrijeme do pune slobode duha i one žilave ispovjedničke aktivnosti.

I evo sada pravoga nerazmjera – ako se gleda samo ljudskim očima – između toga patuljastoga Leopolda i orijaša duha. K njemu su dolazile osobe svih društvenih slojeva: sveučilišni profesori i studenti kao i priprosti i neuki ljudi, vlasnici industrijskih i trgovačkih poduzeća kao i radnici, oficiri i vojnici, svjetovnjaci i duhovne osobe, staro i mlado, mladež i djeca.

Ta se navala poslije smrti povećala. O tom svjedoči nekoliko stotina debelih svezaka potpisnika. To je zapravo velika biblioteka s jedne strane najiskrenije zahvalnosti Bogu i zagovoru Božjega sluga oca Leopolda, a s druge strane biblioteka najrazličitijih ljudskih nevolja. Tu su zapisane tolike materijalne teškoće, duševne i duhovne tjeskobe, fizičke i psihičke boli, rasula obitelji i ponovne uspostave, krize svećeničkog i redovničkog zvanja. Na istoj se stranici nalazi potpis jednoga kardinala, zahvalnica jednog židovskog novinara iz Pariza i molitva jedne gospođe iz Filipina.

Nižući svoje refleksije o tom fenomenu nerazmjera Božjega i ljudskoga u oca Leopolda, pater Rywalski se sjeća Božje riječi iz Svetog pisma: „Za konjsku snagu on ne mari, nit mu se mile bedra čovječja. Mili su Gospodinu koji se njega boje, koji se uzdaju u dobrotu njegovu” (Ps 147,10–11).

Na taj nerazmjer ljudskoga i božanskoga, s čudesnom prevlašću božanskoga, upozorio je i Sveti Otac u homiliji na dan kanonizacije: „No upravo u to siromaštvo na izgled beznačajnoga života – govori Papa – ušao je Duh i potaknuo novu veličinu herojske vjernosti Kristu, franjevačkom idealu i svećeničkom sluzenju braći. (...) Za sve koji su ga poznavali on nije bio drugo nego običan fratar, malen, boležljiv. No njegova je veličina bila negdje drugdje: u žrtvovanju, u davanju samoga sebe dan za danom, kroza sve vrijeme svećeničkoga života, to jest kroz 52 godine, u tišini, u povučenosti, u skromnosti ispovjedaonice. (...) Fra

Leopold bijaše u ispovjedaonici uvijek spreman i nasmiješen, razborit i čedan, diskretan pouzdanik i vjeran otac duša, učitelj pun poštovanja i duhovni savjetnik pun razumijevanja i strpljivosti.” Tako ga definira papa Ivan Pavao II.

Nije li to, braćo svećenici i redovnici, poziv i poruka oca Leopolda svima nama?

Uza svu svoju bijedu i malenkost, unosimo svoju plemenitu i velikodušnu suradnju s Božjom milošću – svaki prema mjeri dara što ga je primio od Boga – i dopustimo da Bog bude u nama velik pa da i na nama i s nama učini čudo svoje milosti. On može i hoće da prevlada i premaši sav zbroj naših sposobnosti i nesposobnosti.

Svi smo mi, svaki na svoj način, poput sv. Leopolda, patuljci, i to ne samo tijelom nego i duhom. Ali „moćan je Bog, snažan je Bog” – piše na tolikim mjestima Sveto pismo (usp. Mt 19,26... Lk 1,49... 2 Tim 1,12... Heb 11,19). I on može izvesti svoje djelo.

Tako nas, eto, Bog po našem sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću želi ohrabriti i ojačati u našem vlastitom svećeničkom uzdizanju i u nesebičnom i neumornom svećeničkom služenju, uza svu našu slaboću i određenu neuspješnost našega služenja.

Bog je bio ona snaga koju je u svojoj slaboći osjećao u sebi sv. Pavao i za njim otac Leopold: „Sve mogu u onomu koji me jača” (Fil 4,13). „Ne ja, nego – milost Božja sa mnom” (1 Kor 15,10).

II.

Ovaj divni herojski lik sv. Leopolda Mandića potiče nas nadalje da razmislimo o jednom važnom poslu našeg svećeništva a to je – ispovjedaonica. No njegova poruka i pouka još je veća i sveobuhvatnija. Mi treba da budemo sluge Božje ljubavi u ljudskom društvu, navjestitelji mira i pomirenja s Bogom i sa svima ljudima.

Dakako, služeći tomu miru i pomirenju, naročito u ispovjedaonici, treba da i sami njegujemo istinsko i iskreno prijateljstvo s Bogom, s najbližom braćom, među sobom i sa svima ljudima.

Prečuti tu poruku oca Leopolda značilo bi zatajiti Božji dar koji nama, baš nama, njegovim sunarodnjacima i zemljacima, Bog u njemu poklanja.

Svi su zapazili da je Papa naumice želio proslaviti ovu kanonizaciju posred sinode biskupa koja je raspravljala o temi „Pomirenje i pokora u poslanju Crkve”.

Svi su očekivali tu Papinu riječ, baš na ovoj kanonizaciji posred te sinode. I Papa je progovorio vrlo sročeno, ali sa svom jednostavnošću, izlažući bit novoza-vjetne poruke. U tom sklopu još se u jasnijem svjetlu pomalja i sam lik i pouka osobe oca Leopolda Mandića.

Neka mi bude slobodno ukratko sažeti proslav Papine homilije.

Bog je ljubav. I ljubav je od Boga. I mi smo se ovdje sastali jer smo povjerovali toj ljubavi (Iv 4,8.16). Bez te ljubavi svijet ne može postojati. Ni čovjek bez te ljubavi ne može postojati. I naša civilizacija, ako hoće da opstane, treba da postane civilizacija ljubavi.

I evo, baš u njegovanju i uspostavi te ljubavi između Boga i ljudi te između ljudi i ljudi sastoji se pomiriteljska misija Crkve.

I evo, baš u službi te ljubavi istrošio je život današnji sveti otac Leopold Mandić. „Danas sveto – nastavlja Sveti Otac – dobiva poseban izražaj upisom blaženog Leopolda Mandića u popis svetaca. On je naime u svoje vrijeme bio herojski služitelj pomirenja i pokore.”

U velikoj i istinskoj pokoncilskoj obnovi koja traje, po izrazitoj odluci samog Svetog Oca, treba da posebno mjesto zauzme obnova samoga sakramenta pomirenja, svete ispovijedi, i obnova cjelokupne pomiriteljske misije Crkve.

Sam svećenik treba da njeguje sakrament pomirenja za svoj osobni rast u Kristu Isusu, a onda treba da njeguje trajnu uslužnost kojom će uvijek svima koji to zatraže stajati na raspolaganje za svetu ispovijed.

I otac Leopold je sam za svoj osobni kršćanski, svećenički i redovnički život visoko cijenio taj sakrament. A onda, u tolikoj povorci njegovih pokornika najrazličitijih staleža i zanimanja, uvijek su posebno mjesto imali mladi bogoslovi i svećenici, župnici, redovnici i redovnice kao i crkveni prelati. Otac Leopold je smatrao taj sakrament osobitim Božjim darom za rast u ljubavi prema Bogu i ljudima, za uspostavu mira s Bogom i mira u obiteljima, a napose za izgradnju svećeničke i redovničke ličnosti, za suoblikovanje s Isusom Kristom.

Stoga s posebnim naglaskom ističe Sveti Otac u već toliko puta spomenutoj homiliji: „Ako bismo ga htjeli definirati jednom jedinom riječju, kao što su to činili za njegova života pokornici i subraća, onda je on 'il confessore – ispovjednik'. On je znao samo – ispovijedati. Upravo je u tome sva njegova veličina: u njegovu nestajanju da načini mjesta pravomu Pastiru duša.”

Mislim da je u tom sv. Leopold Bogdan Mandić osobit znak našega vremena, osobit poziv – i to baš nama koji se njegovoj kanonizaciji osobito radujemo, koji se njim kao svojim osobito ponosimo.

I ne bismo ga pravo štovali kada ga u tom ne bismo na neki poseban način počeli nasljedovati. Jer, ako itko, mi koji smo „kost od njegove kosti i meso od njegova mesa” (2 Sam 5,1) treba da ga primimo u svemu bogatstvu njegove ličnosti i u svemu izazovu njegove svetosti.

A reći „otac Leopold” to zapravo znači reći „ispovjednik”.

III.

Na to se dakako nadovezuje i ekumenska poruka oca Leopolda. Ona ulazi bitno u sve što smo netom rekli. Ekumenizam, autentično shvaćen, samo je jedan vid – danas naročito važan – pomiriteljske misije Crkve koju joj je povjerio sam veliki Izmiritelj čovječanstva Isus Krist. U tom smislu možemo ovamo primijeniti silnu riječ Poslanice Efežanima: „On je mir naš, on koji od dvoga učini jedno. (...) On dođe navijestiti mir i vama daleko i onima blizu jer po njemu i jedni i drugi u jednomu Duhu imamo pristup Ocu” (Ef 2,14.17–18).

Neka to bude dosta samo spomenuti jer je to tema za dug nagovor i razgovor. Poznat je dokument, jedna sličica Majke Božje iz godine 1937. Na njoj je otac Leopold u svojoj 71. godini zapisao: „Na svećani spomen 1887–1937, 18. lipnja.

Ove je godine pedeseta godišnjica otkako sam prvi put čuo Božji glas koji me pozvao da molim, da promičem povratak odijeljenih istočnjaka u katoličko jedinstvo.”

I to nije slučajno napisano na jednoj Marijinoj sličici. Leopoldov ekumenizam, možemo reći, u svojoj je srži bitno marijanski. To je važan vid ne samo njegova čašćenja i zazivanja nego upravo njegova nasljedovanja blažene Djevice Marije. O tom svjedoči jedan drugi zapis, čak iz 1914: „Božanskom vjerom držim da si ti, blažena Djevice, veoma zabrinuta za odijeljene Istočnjake. Ja silno želim biti na službu tome tvomu materinskom čuvstvu. Izraz moga vječnog štovanja i čašćenja Djevice Marije bit će ovo: svim silama svojega života ispunjavati njezino materinsko poslanje prema odijeljenim Istočnjacima.”

Braćo svećenici!

Neka za danas budu dosta ove tri poruke sv. Leopolda Bogdana Mandića. Između tolikih drugih, ove su nam se tri činile nekako najvažnijima za ovaj naš veliki svećenički sastanak i za ovu svečanu euharistiju.

Neka je blagoslovljen Bog u svim svojim svetima!

Neka je blagoslovljen Bog u našem svetom ocu Leopoldu Bogdanu Mandiću!
Amen.

ZAKLJUČNA RIJEČ DEKANA

Uzoriti gospodine, preuzvišena, mnogopoštovana gospodo!

Na kraju ovoga našeg XXIV. teološko-pastoralnog tjedna neka je hvala Ocu svjetla od kojega je „svaki dobar dar i svaki savršen poklon” (Jak 1,17).

Zahvaljujem ocima nadbiskupima i biskupima koji su nas počastili svojim prisustvom, napose našem velikom kancelaru, zagrebačkom nadbiskupu kardinalu Franji Kuhariću koji je s posebnim zanimanjem i pastirskom brigom i ljubavlju pratio rad ovog Tjedna.

Posebna hvala gospodinu kardinalu i ocima nadbiskupima i biskupima koji su predsjedali euharistijskim slavljinama i uputili nam svoju pastirsku riječ.

Zahvaljujem još jednom svima koji su se trudili da ovaj Tjedan što bolje uspije. Posebnu zahvalnost dugujem u ime Fakulteta i u ime svih nazočnih svim predavačima a napose opet tajniku Tjedna dr Adalbertu Rebiću i njegovu pomoćniku mr Večkoviću. Još jednom hvala rektoru ove velike kuće Nadbiskupskog malog sjemeništa sa svim osobljem, ocima, braćom, časnim sestrama, gimnazijalcima – svima: svi su oni uvelike pridonijeli da se ostvari rad i radost ovog Tjedna. Ovaj nas je dom ugostio evo već 20. godinu!

Na sasvim poseban način zahvaljujem svima vama sudionicima Tjedna, koji ste i ove godine u ovako lijepu broju ustrajali u poslu kroz sva četiri dana te pažljivo pratili predavanja i sudjelovali u diskusijama.

Ne smijem zaboraviti zahvaliti i svim izlagačima koji su se trudili da što bolje posluže pastoralne poslanike u najrazličitijim poljima njihove djelatnosti.